

WIEK WĘGLA I STALI – REWOLUCJA PRZEMYSŁOWA

ELŻBIETA PAPROCKA

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania historii w szkole ponadpodstawowej w zakresie rozszerzonym

opracowany w ramach projektu

**„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących
w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego
w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”**

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Marta Milewska
Recenzja merytoryczna – Beata Falkowska
Jadwiga Iwanowska
Jan Bielecki
Urszula Borowska

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat:

Wiek węgla i stali – rewolucja przemysłowa

Klasa/czas trwania:

III/45 minut

Cele

Uczeń:

- charakteryzuje przyczyny rewolucji przemysłowej i wyjaśnia, dlaczego rozpoczęła się ona w Wielkiej Brytanii;
- analizuje teksty źródłowe i wyciąga wnioski dotyczące zmian, które wprowadzała rewolucja przemysłowa;
- omawia społeczne skutki rewolucji przemysłowej;

Metody:

- asocjogram;
- praca w grupach;

Środki dydaktyczne:

- źródła;
- podręcznik i e-podręcznik.

Przebieg lekcji:

1. Nauczyciel omawia genezę rewolucji przemysłowej i wyjaśnia dlaczego jej początki związane są z Wielką Brytanią (ugruntowany ustrój monarchii parlamentarnej, odpowiednia liczba osób z kapitałem, posiadanie kolonii, etos purytanizmu, rewolucja agrarna, początki mechanizacji produkcji – przemysł włókienniczy oraz znaczenie zastosowania maszyny parowej). Można wykorzystać również e-podręcznik – teksty źródłowe o początkach rewolucji w Anglii i ilustracje: <https://epodreczniki.pl/a/D1D1yL3RQ>.
2. Uczniowie w grupach analizują źródła, nauczyciel dzieli klasę na grupy, tak aby każda grupa otrzymała 2–3 zadania:
 - zadanie 11: https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_MATURALNY_OD_2015/Arkusze_egzaminacyjne/2012/maj/hist/historia_pr.pdf
 - zadanie 23 i 24: https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_MATURALNY_OD_2015/Arkusze_egzaminacyjne/2012/maj/hist/historia_pr.pdf;
 - zadanie 10: https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_MATURALNY_OD_2015/Arkusze_egzaminacyjne/2010/Historia/historia_pr.pdf;
 - zadanie 25: https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_MATURALNY_OD_2015/Arkusze_egzaminacyjne/2010/Historia/historia_pp.pdf;

- zadanie 30: https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_MATURALNY_OD_2015/Arkusze_egzaminacyjne/2009/historia_pp.pdf;
 - zadanie 11: https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_MATURALNY_OD_2015/Arkusze_egzaminacyjne/2008/hist_pr.pdf
 - zadanie 18: https://cke.gov.pl/images/stories/mat2_07/his_pp.pdf zad.18;
 - zadanie 20: https://cke.gov.pl/images/stories/mat2_07/his_pp.pdf;
 - teksty źródłowe z polecenia 4,7,8: <https://epodreczniki.pl/a/DmBULAWu0>.
3. Po wykonaniu zadań uczniowie w grupach układają asocjogramy dotyczące rewolucji przemysłowej w dwóch grupach: zmiany gospodarcze w dobie rewolucji przemysłowej i społeczne skutki rewolucji przemysłowej. Uczniowie dopisują skojarzenia i pojęcia związane z hasłami, grupy wymieniają się i uzupełniają swoje asocjogramy. Następnie propozycje wpisują na arkuszu papieru zawieszonym na tablicy. Nauczyciel czuwa nad prawidłowością wypełnienia arkusza i ewentualnie uzupełnia brakujące elementy.

Komentarz metodyczny

Miejsce: sala lekcyjna (lokalne muzeum, np. Muzeum Emigracji w Gdyni – bardzo ciekawie przygotowana sala o rewolucji przemysłowej). Asocjogram jest metodą pozwalającą na uporządkowanie wiedzy uczniów i poznanie różnych aspektów danego problemu, ułatwia zapamiętywanie pojęć, w połączeniu z pracą w grupach pozwala kształtować kompetencje społeczne. Duży dobór źródeł, który nauczyciel może oczywiście zweryfikować pozwala na kształtowanie umiejętności analizy historycznej procesów społeczno-gospodarczych. Kształtowanie umiejętności analizy źródeł statystycznych jest również kształtowaniem kompetencji matematycznych.

Uczniowie z SPE:

- Dla niesłyszących zadanie 22 i 30: https://cke.gov.pl/images/stories/mat2_07/hist_pp_ns.pdf;
- dla niesłyszących:
Zadanie 25: https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_MATURALNY_OD_2015/Arkusze_egzaminacyjne/2008/hist_pp_ns.pdf
- zadanie 29: https://cke.gov.pl/images/stories/Matura2005arkusze/hist_a1_%20glusi.pdf;
- dla uczniów niedowidzących: odpowiednio powiększony tekst i materiały audiowizualne z e-podręcznika;
- Pauperyzm – nowe oblicze biedy u progu epoki industrialnej: <https://epodreczniki.pl/a/DmBULAWu0>.